

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2796

Vragen van het lid **De Wit** (SP) aan de minister van Justitie over *misstanden rondom de adoptie van een meisje uit Haïti*. (Ingezonden 15 mei 2008)

1
Hoe beoordeelt u de berichtgeving rondom de adoptie van het meisje «Sabine» (schuilnaam) door Nederlandse ouders vanuit Haïti?¹ Is het waar dat de adoptieouders niet geïnformeerd zijn over de psychische problemen en misbruik van het kind in de negentien maanden durende voorbereidingsfase? Acht u het mogelijk dat deze problemen niet bekend waren in het weeshuis God's Littlest Angels in Haïti?

2
Is de vergunninghouder Stichting Flash (mede) verantwoordelijk voor een onjuist of onvolledig kinderrapport? Wat mag van een vergunninghouder op dit punt verwacht worden?

3
Hoe beoordeelt u in deze procedure het optreden van de vergunninghouder? Wanneer is deze vergunninghouder voor het laatst gecontroleerd? Zijn er naar aanleiding hiervan aanbevelingen gedaan of maatregelen genomen? Zo ja, welke? Wanneer is de vergunning

van de betreffende vergunninghouder voor het laatst verstrekt, verlengd, of tegen het licht gehouden?

4
Hoe beoordeelt u het functioneren van de Klachtencommissie Vergunninghouders Interlandelijke Adoptie in het algemeen en in deze zaak specifiek?

5
Heeft de Nederlandse centrale autoriteit naar aanleiding van deze adoptie contact opgenomen met de centrale autoriteit uit Haïti? Zo neen, waarom niet? Zo ja, wat is daar uitgekomen?

6
Hoe beoordeelt u Haïti als adoptieland? Is het waar dat België geen adopties uit het weeshuis God's Littlest Angels toestaat, terwijl er vanuit Nederland nog steeds adopties uit dit weeshuis plaatsvinden? Bent u bereid zo spoedig mogelijk onderzoek in te stellen naar dit weeshuis en zonodig het voorbeeld van België te volgen?

7
Deelt u de mening van de in het krantenartikel genoemde oud-hoogleraar dat het verhaal van «Sabine» opnieuw bewijst dat door vrijwilligers gedreven adoptiebureaus grondig moeten professionaliseren

en dat er formele eisen aan deze organisaties moeten worden gesteld?

8
Wat vindt u van de suggestie van de oud-hoogleraar dat van kleine adoptieorganisaties niet verwacht kan worden dat ze voldoende professionaliteit bezitten en dat twee tot drie grote bemiddelingsorganisaties voor een land als Nederland voldoende zou zijn?

9
Beoordeelt u deze zaak als een incident? Kunt u uw antwoord toelichten? Deelt u de mening van de United Adoptees International dat deze zaak geen incident is en dat telkens weer blijkt dat er geen of weinig toezicht is op de vergunninghouders?

10
Bent u van mening dat deze problemen zich niet meer kunnen voordoen na de implementatie van de door u voorgestelde maatregelen?² Zo neen, welke aanvullende maatregelen gaat u nemen?

¹ «Adoptie. Woede over gebrekkige nazorg», Trouw, 13 mei 2008, en: «Adoptie loopt uit op drama», Eénvandaag, 13 mei 2008.

² Brief van de minister van Justitie van 7 november 2007, Kamerstuk 31265, nr. 1, vergaderjaar 2007–2008.

Antwoord

Antwoord van minister **Hirsch Ballin** (Justitie). (Ontvangen 23 juni 2008), zie ook Aanhangsel Handelingen nr. 2648, vergaderjaar 2007–2008

1

In het advies van de Klachtencommissie Vergunninghouders Interlandelijke adoptie (KVIA) aan Stichting Flash, welke genoemde Stichting op 4 maart jl. heeft ontvangen en op 23 april jl. aan mij heeft doorgezonden, staat dat de Nederlandse adoptiefouders geen onbetrouwbare informatie hebben verkregen van Stichting Flash in de voorbereidingsfase. Dit is de fase vanaf het doen van het voorstel van het meisje aan de adoptiefouders tot aan de daadwerkelijke opnemings van het meisje in het gezin. Bij het doen van het voorstel kon Stichting Flash volgens de KVIA ervan uitgaan dat het om een gezond kind ging. Alle informatie waarover Stichting Flash beschikte in het medisch en het psychologisch rapport, alsmede in een sociale- en gedragsrapportage, is onverkort aan de adoptiefouders gegeven. De met enige regelmaat ontvangen vervolginformatie over het meisje in de maanden daarna heeft noch bij Stichting Flash noch bij de adoptiefouders de indruk gewekt dat het om een kind met een gedragsstoornis zou gaan. Omdat de Stichting Flash zelf niet bekend was met de problematiek, konden ook de adoptiefouders niet op de hoogte worden gebracht.

Het is mogelijk dat de problemen voorafgaand aan de opnemings van Sabine in het gezin niet bekend waren in het weeshuis. Ik heb de Haïtiaanse autoriteiten inmiddels om inlichtingen gevraagd.

2

Nederlandse vergunninghouders als Stichting Flash hebben conform artikel 17b van de Wet opnemings buitenlandse kinderen ter adoptie (Wobka) de plicht zoveel mogelijk gegevens te vergaren met betrekking tot de afkomst en de achtergrond van het buitenlandse kind in de staat van herkomst. Daarnaast is in artikel 16 van het Haags Adoptieverdrag nader omschreven welke informatie het kindeel van een bemiddelingsdossier moet bevatten. De KVIA stelt in haar advies dat zij geen kritiek heeft op de kwaliteit van het psychologisch rapport. Wel

schrijft de KVIA dat Stichting Flash de sociale- en gedragsrapportage moet verbeteren omdat deze te beknopt is. In het onlangs in samenspraak met alle zeven vergunninghouders vastgestelde Kwaliteitskader vergunninghouders interlandelijke adoptie wordt nadere (kwalitatieve en kwantitatieve) invulling gegeven aan de noodzakelijke gegevens en documenten die het kinddossier moet bevatten. Ik zal de Inspectie jeugdzorg vragen om aan de hand van de eisen uit het kwaliteitskader onderzoek te doen naar de wijze van samenstelling van de kinddossiers bij alle vergunninghouders, waaronder de Stichting Flash.

Wat betreft de juistheid en/of volledigheid van de kinddossiers heeft de vergunninghouder een inspanningsverplichting.

3

Mij zijn sinds het rapport van de Inspectie jeugdzorg in 2002 geen zaken bekend geworden die duiden op misstanden bij de uitoefening van bemiddelingswerkzaamheden door de Stichting Flash. Het is positief dat de Stichting Flash het advies van de KVIA ter harte neemt en daarin aanleiding ziet verbeteracties in gang te zetten. Ik zal de toegezegde verbeteracties van Stichting Flash nauwgezet volgen. In 2005 is door de Inspectie jeugdzorg bij zes van de zeven vergunninghouders (waaronder de Stichting Flash) onderzoek gedaan in verband met de verlenging van de vergunning. Dit onderzoek dat gericht was op de werkwijze van de vergunninghouders bij de matching heeft tot een aantal aanbevelingen geleid aan zowel de vergunninghouders als aan mij met betrekking tot het nader uitwerken van kwaliteitseisen bij de uitvoering van bemiddelingsactiviteiten door de vergunninghouders.

Deze aanbevelingen zijn inmiddels uitgewerkt in het hiervoor genoemde Kwaliteitskader. Overigens heb ik in het onderzoek van de Inspectie jeugdzorg voldoende basis gevonden om de geldigheidsduur van de vergunning van de onderzochte vergunninghouders te verlengen.

4

De KVIA is een onafhankelijke commissie waarvan de leden door mij worden benoemd. De leden van de KVIA mogen geen binding hebben of hebben gehad met een vergunninghouder en mogen niet

werkzaam zijn of zijn geweest bij het ministerie van Justitie, de Raad voor de kindbescherming of de Inspectie Jeugdzorg. Ik heb geen reden te twijfelen aan de onafhankelijkheid of de werkwijze van de KVIA.

5

De gang van zaken omtrent de adoptie van Sabine geeft mij aanleiding om daarover opheldering te vragen bij het Institut de Bienêtre Social et des Recherches (IBESR), de Haïtiaanse kindbeschermingsinstantie.

6

Haïti is een adoptieland dat met bijzondere aandacht gevolgd wordt. De ervaring leert dat de procedures lang zijn als gevolg van een doorgaans instabiele bestuurlijke situatie.

Enkele weken voordat de zaak van Sabine bekend werd, waren vertegenwoordigers van de Haïtiaanse autoriteiten belast met adoptie op werkbezoek in enkele Europese landen, waaronder Nederland. Vertegenwoordigers van de Nederlandse Centrale autoriteit hebben toen met de delegatie gesproken en daar het beeld aan overgehouden dat zij zoveel mogelijk trachten te handelen vanuit het belang van het kind en belang hechten aan een goede en transparante internationale samenwerking.

De Haïtiaanse vertegenwoordigers gaven aan dat de bestuurlijke situatie hun werk niet altijd makkelijk maakt, reden waarom de Nederlandse Centrale autoriteit de situatie in Haïti aandachtig volgt.

Aangezien ik niet bekend ben met andere incidenten uit dit weeshuis zie ik voorsnog geen aanleiding om op dit moment een verdergaand onderzoek naar het betreffende weeshuis in te stellen. Dat België geen adopties uit het tehuis God's Littlest Angels zou toestaan is overigens niet juist. Zowel van de zijde van de federale centrale autoriteit als van de Waalse en Vlaamse centrale autoriteit wordt bevestigd dat vanuit dit tehuis adopties naar België plaatsvinden. Overigens blijkt dat vanuit genoemde centrale autoriteiten in 2007 nog een bezoek is gebracht aan dit tehuis. De indruk die aan dit bezoek werd overgehouden was positief. Verder kan ik u meedelen dat in Haïti in samenwerking met Unicef en

Terres des Hommes een ontwerp voor een nieuwe wet op het gebied van adoptie is opgesteld, met als uiteindelijke doel om aansluiting te zoeken bij het Haags Adoptieverdrag. In dit wetsontwerp wordt voorzien in een hervorming van het adoptieproces in Haïti en een verbeterd toezicht op de procedures.

7 en 8

Vooralsnog beschouw ik het verhaal van Sabine als een op zichzelf staand incident. De Stichting Flash had geen aanwijzingen dat de rapportage over Sabine onjuist of onvolledig zou zijn. Bij het eerstvolgende moment van verlenging van de vergunning zullen de vergunninghouders worden beoordeeld aan de hand van de kwaliteitseisen zoals gesteld in het bij de beantwoording van vraag twee genoemde kwaliteitskader. De vergunninghouders hebben tot uiterlijk 1 januari 2010 de gelegenheid het daarin vereiste kwaliteitsniveau te bereiken. De deskundigheidseisen die in het kwaliteitskader worden gesteld aan het personeel ten aanzien van de uitoefening van kernfuncties, zoals het vaststellen van de bemiddelbaarheid van aspirant-adoptiefouders, het matchen c.q. het beoordelen van matchingsvoorstellen en het toetsen en beoordelen van buitenlandse bemiddelingscontacten, dienen zowel te gelden voor medewerkers in loondienst, als ook voor vrijwilligers. De vergunninghouders zullen hiertoe worden gefaciliteerd, onder meer door middel van scholing en ondersteuning bij de inrichting van hun organisatie. Wanneer het vereiste niveau is bereikt, kan worden aanvaard dat ook vrijwilligers deze functies uitoefenen. De commissie Kalsbeek onderschrijft deze opvatting ook in haar op 29 mei 2008 uitgebrachte advies. De Commissie adviseert bovendien een minimum aantal adopties te bepalen dat een vergunninghouder tenminste moet behandelen om voor een vergunning in aanmerking te komen. Ik bereid thans een reactie op dit advies voor.

9 en 10

Zoals ik al aangaf in mijn antwoord op de vragen zeven en acht, beschouw ik deze zaak vooralsnog als een op zichzelf staand incident. Interlandelijke adoptie is kwetsbaar en moet zorgvuldig worden uitgevoerd. Daarom heb ik in mijn

brief van 7 november 2007 aangegeven dat ik met de daarin voorgestelde maatregelen het toezicht op adopties naar Nederland wil verbeteren en daarmee de kans op misstanden te verkleinen. Enkele van deze maatregelen zijn:

- het in samenwerking met het Ministerie van Buitenlandse Zaken en het Permanent Bureau van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht intensiveren van de contacten met de autoriteiten van andere (zendende en ontvangende) landen met als doel de onderlinge informatie-uitwisseling over adoptie tussen landen en de transparantie ten aanzien van de wijze waarop landen invulling geven aan de beginselen van het Haags Adoptieverdrag te vergroten;
- het in een voorstel tot wijziging van de Wet opnemings buitenlandse kinderen ter adoptie (Wobka) toespitsen van de toezichthoudende taak van de Inspectie jeugdzorg op de kwaliteit van de werkzaamheden van de vergunninghouders in algemene zin; en
- het in genoemd wetsvoorstel wijzigen van het preventieve toezicht in die zin, dat vergunninghouders nog slechts hun bemiddelingswerkzaamheden in niet-verdragslanden mogen uitoefenen met een machtiging per land van de minister van Justitie. Uit het vorenstaande moge blijken dat ik de mening van de United Adoptees International, dat deze zaak geen incident is, niet deel. Ook de opvatting dat telkens weer blijkt dat er geen of weinig toezicht is op de vergunninghouders deel ik niet, aangezien waar nodig vinger aan de pols wordt gehouden van de kant van de centrale autoriteit bij individuele bemiddelingen en met de Inspectie jeugdzorg afspraken zijn gemaakt over de invulling van het toezicht op de vergunninghouders in de periode voorafgaande aan de inwerkingtreding van een in te dienen voorstel tot wijziging van de Wobka.